

DELAVSKA PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izšla vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 100 — Cena: za 1 mesec Din 50, za četrt leta Din 150, za pol leta Din 300, za leto Din 600 — Oglas: po dogovoru

Oglas, reklamacije in naročila na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva c. 23, I. nad., Telefon 2265. Štev. čekovnega računa 14.000

Naš korak gre v čisto določeno smer

Poročilo načelnika JSZ Srečka Zumra na občnem zboru dne 5. junija 1932

Občni zbor mora manifestirati...

Malokrat je človeško življenje tako razburkano, kot ravno v naši dobi. Kapitalizem je svet razkrojil do skrajnosti. Življenje valovi od skrajne desnice preko sredine do skrajne levice. Že dolgo ni življenje zahtevalo od ljudi toliko treznosti, preudarnosti kot ravno danes. Danes lahko rečemo, da zahteva celega človeka. Ne more biti govora o kaki brezbriznosti, o kaki duševni lenobi, kajti le to lahko postane usodno za vsakogar, posebno pa za delavstvo. Zato mora biti današnji naš občni zbor manifestacija delavske zrelosti, klene volje, in močne samozvesti, ki nam naj zastavi sigurni korak v boljšo bodočnost.

Velekapital triumfira.

Kakor onemogel velikan, leži danes delavstvo, preko katerega vozijo tanki svetovnega velekapitala. Pohod modernega kapitalističnega gospodarstva je bil skoroda neoviran in počasi zavzel vse prebitke, katere si je delavstvo s težkim trudom pridobilo in izvajalo. Zakoni se sicer niso na debelo izpreminjali in vendarle ima delavstvo od vse moderne socialne zakonodaje, ki so jo ob prevratnih dneh države z vso naglico postavljale, da so s tem odbile ost nevarnim znakom v množicah, ki so odhajale iz razbitih front, bore malo, kajti nikogar ni, ki bi to socialno zakonodajo upošteval in izvajal. Velekapital, ki je danes gospodar položaja, noče poznati kake delavske zaštite in zahteva absolutno svobodo pri svojem udejstvovanju, delavstvo pa je preslabo organizirano in predstavlja premajhno odporno moč, da bi lahko uspešno zahtevalo izvajanje socialne zakonodaje.

Posledice tega zmagoslavja.

Rezultat te žalostne delavske tragedije nam je na dlani. Moderna tehnika proizvaja vsak dan nove stroje. Sproti jih monopolizira velekapital in jih izključno izrablja samo zase. Razumljivo je, da so vsi ti stroji namesto v blagoslov človeštvu, v neizogibno prokletstvo. Vsak stroj, ko stopi v obrat, vrže neko število ljudi na cesto. In to dan za dnevom. S tem pa narašča sicer polagoma, toda stalno, brezposelnost, ki že grozi s strašnimi družabnimi pretresi in bo grozila toliko časa, dokler ne bo stroj služil vsemu človeštvu, to je, da ne bo s svojim obratovanjem donášal dobiček le gospodarjem, ampak tudi človeški skupnosti. Kadar bo stroj zato v obratu, da bo delavstvu lajšal bedo in njegov trud za neobhodno potrebni vsakdanji kruh, takrat bo problem stroja rešen, rešen pa tudi v glavnem problem brezposelnosti. Vlak je na tiru in drvi po položnih tračnicah. Ne moremo ga drugače korigirati, kot da ga ustavimo in mu damo drugo smer. Lahko mu sicer zmanjšamo brzino, toda smeri ne moremo premakniti niti za milimeter.

Toda eno zlo je rodilo drugo. Nastalo je splošno zniževanje plač. Kjer je brezposelnost, je namreč zniževanje plač lažje. S tem je v nujni zvezi nestalnost zaslužka, v zvezi pa tudi delno poslabšanje zavarovanja za bolezen, ker je dohodek zaposlenih zavarovanj manjši, poleg tega pa še znižujejo podpore. Da ni govora o kaki starostni preskrbi, je razumljivo, saj tega nismo imeli tudi do sedaj. Ker je delavstvo zgubilo na svoji odpornosti, je kajpada zaštita po obratih zoper nezgode manjša in dnevno ra-

ste število poškodovancev. Kdo jo bo pa vpeljal in zahteval? Industriji je pač boljše, da ne skrbi za to, saj itak ne nosi nikakega rizika. Nesnažnost po obratih, slaba življenjska preskrba je najboljši predpogoj za širjenje tuberkuloze itd. Eno zlo rodi drugo.

Gospodarska kriza tepe vse delovne sloje.

Toda gospodarska kriza ni ostala zgolj pri delavstvu. Širi se prav za prav v vseh plasteh malega človeka. Danes jo bradko občuti že kmet, podeželski trgovec in mali obrtnik. Radi slabega življenjskega standarda delavca, ki je glavni konsument za vsakdanje potrebščine, največ pa radi diktata velekapitala, ki se uveljavlja na svetovnih tržiščih in ki diktira gospodarsko politiko posameznih držav v obliki raznih carin, čuti posledice tudi kmet, trgovec in obrtnik. Radi teh momentov so morale pasti cene nujno do neverjetnosti. Iz tega je razvidno, kako ozko je zvezana usoda vseh delovnih slojev med seboj. Usodno pa je to, da delovni sloji še do danes niso tega sprevideli. Zato se je dogajalo in se še dogaja, da niso delovni sloji podprli niti moralno niti dejansko delavca, ki se je boril za človeka vredno življenje vseh delovnih slojev.

Industrijsko in kmečko delavstvo.

Na poslabšanje delavskega standarda pa je zelo vplivalo tudi kmečko delavstvo, ko je tudi ono pričelo siliti v tovarne. To priliko je izrabila industrija, posebno tekstilna, in pričela graditi svoje tovarne v podeželju. In to prav radi tega, ker je hotela zagrabiti cenejšo delovno moč. To se ji je tudi posrečilo, kar je pa bilo ne le v škodo delavstvu, ampak tudi kmečkemu življu samemu. Zaposlena so bila kmečka dekleta po sramotno nizki plači, po eno do dva dinarja na uro in še celo manj. Pri takih plačah je kmetijski oče moral prav tako s kmetijo preživljati svoje otroke, dočim je bil dohodek v tovarni tako pičel, da o kaki stvarni pomoči ni moglo biti govora. Najhujše za delavstvo je pa bilo to, da je bilo tudi ostalo delavstvo prisiljeno delati s tako nizko plačo, čeprav ni imelo doma ničesar, razen kopico otrok. Za delavske organizacije pa tudi kmet-sko delavstvo ni imelo nobenega smisla. Zadovoljilo se je z vsako plačo, ne vedoč, da s tem ruini tudi svoj dom, namesto da bi z ostalim delavstvom stopilo v skupno fronto in se z roko v roki borilo za zboljšanje plač in življenjskega standarda ter z vsakim zboljšanjem plač koristilo ne le sebi, ampak tudi svojim domačim in kmetiji, predvsem pa življenju vsega delavstva.

Taka pot pelje v obubožanje mas in moralno propast.

Po vsem tem je razumljivo, kam pelje pot. Na eni strani v kopičenje kapitala le v rokah nekaterikov, na drugi strani pa v popolno obubožanje ne le delavstva samega, ampak, nujno sledeč iz tega, vsega delovnega ljudstva. Kajti prevelika množina kapitala kvarno vpliva na dotičnike, ki ga imajo, ker se po-taplja v prevelikem lažodju in ne poznajo življenja in njegove resnosti. Še veliko večjo škodo pa delajo človeštvu s tem, ker ovirajo zdrav razvoj družabnega reda. Veliko pomanjkanje ne nudi delavstvu možnosti za ohranitev družine. S premajhnim zaslužkom delavski oče ne more nuditi sebi in svoji družini

niti najpotrebnejšega vsakdanjega kruha, kaj pa šele zadostne in tečne hrane. Oskrbeti si ne more zdravega stanovanja in zadostne obleke. Skoro vsakdanje je danes že, da morata za kruhom oče in mati. Radi tega so otroci prepusteni samim sebi in cesti. Moralna propast je zato nujna. Kje je poleg tega še možnost delavskega očeta, da preskrbi svojim otrokom primerno izobrazbo za življenje, katera je za njih nujno potrebna? Razumljiva je fizična in moralna propast tudi tega najbolj važnega dela človeške družbe. Propadajo posamezniki, propadajo družine, narodi in države.

Družabni red je mogoče ozdraviti le s temeljitimi sredstvi.

Skuša se tej veliki nesreči, ki grozi človeštvu, na vse različne načine od-pomoči. Večina gre za tem, da hoče zdraviti vse težke bolezni družabnega reda bolj z obliži in mažami kot s temeljitimi operacijami. Nujno moramo iti k žarišču teh bolezni in videli bomo, da je družabni red potreben korenitih globokih izprememb.

Brezposelnosti se skuša od-pomoči s podporami brezposelnim. Kakor je lepo in koristno, da se pomaga brezposelnim s podporami, vendar le je tudi to vse premalo. S tem se brezposelnost ne bo prav nič omilila. Nujno potrebno je, da se posveti vsa pozornost vzrokom brezposelnosti. V veliki večini slučajev bomo našli, da bi bila brezposelnost lahko veliko manjša, ako bi se naravnost ne špekuliralo z delavskimi močmi tako kot se sedaj, ko jih industrija meče na cesto samo radi tega, da bi se prizadejim delničarjem in upravnim svetnikom ne zmanjšal čisti dobiček. Še celo to se dogaja, da industrija zlorablja delavstvo s tem, da ga odpušča zato, da lahko v javnosti uveljavi svoje zahteve, ne meneč se za moralno stran te prakse. Predvidoma računa v takem slučaju na delavske proteste ali pa celo na nemire, ki naj jih delavstvo njim v korist uprizarja na svojo lastno škodo.

Prav tako je z moralnim vprašanjem. Rekli smo že, da delavstvo ravno radi revščine propada moralno. Zato je tudi tu prva naloga, da se delavcu dvigne njegov gospodarski standard. Ko bo on lahko skrbel dostojno za svojo družino in ko se bo lahko delavska mati v celoti posvetila svoji družini in otrokom, vzgajala jih popolnoma sama in po svojem srcu, bo vzgoja delavske dece popolna. Iz te dece bodo prihajali možje, moralno popolnoma zdravi, odporni vsem slabim vplivom, samozvestni in močnega neuklonljivega duha. Njim bo življenje sveto, sveta pa tudi družina in narod.

Delavstvo potrebuje pozitivne podpore.

Cela vrsta vprašanj v človeški družbi je rešena samo z enim odgovorom. Boj nekrščanskemu, človeški družbi škodljivemu kapitalizmu. Denar, kapital, ne ustvarja novih vrednot, ustvarja jih delo — delavski sloji. Zato je treba nujno napraviti delavca človeka, dati mu priložnost, da si lahko izvojuje svoje pravice. V tej njegovi borbi pa ga je treba pozitivno podpirati, da lahko uspešno vodi boj proti škodljivcu vse človeške družbe, saj se on ne bori v tem boju samo zase, ampak za zmago poštenja in pravice vsega delovnega ljudstva. Delavske vrste so napadalni bataljoni proti

vsemu gnilemu in nezdravemu za zdravo človeško družbo.

V organizaciji je moč.

V teh velikih vprašanjih pa stoji delavstvo danes še pred žalostnim dejstvom. V borbi za svoj vsakdanji kruh stoji popolnoma samo. Toda dobro bi bilo, če bi bilo vsaj to. V vzdrževanju svoje strokovne organizacije je popolnoma samo, to je tam, kjer se odloča njegova usoda, njegov kruh in njegova osebnost.

Čim jačja je delavska strokovna organizacija, tem močnejši je odpor in moč delavstva. Le potom strokovne organizacije si delavstvo lahko pribori boljši vsakdanji kruh in zadostno zaščito za svoje življenje. Brez te svoje lastne obrambne moči je delavstvo brez odpor-nosti in vsa njegova vprašanja bodo ostala le na papirju in v besedah brez najmanjšega pozitivnega koraka v boljšo bodočnost. Delavsko vprašanje danes ni več zgolj vprašanje javne do-brodelnosti, ampak borbe. Delavstvo ne prosi in ne sme prositi miloščine, ampak zahteva to, kar mu gre!

To pa kapitalizem dobro ve in žali-bog boljše kakor delavstvo samo. Vpliv kapitalizma je v družabnem življenju veliko večji kakor pa vpliv delavstva. Zato se pa vsa javnost peča s socialnim vprašanjem iz najrazličnejših strani, samo s tiste ne, ki bi bila nujno potrebna. To pa samo radi tega, ker bi lahko delavstvo postalo potom svoje lastne strokovne organizacije samozavestno in se v polni meri zavedalo svoje moči. Delavstvo kot tako bi zahtevalo z uspehom celotno korekturo vsega družabnega reda in tudi svoj vpliv pri vseh inštancah družabnega udejstvovanja.

Da pa do tega ne pride, je nujno treba socialno vprašanje gledati z druge perspektive, kjer ni nevarnosti, da bi delavstvo dobilo prevelik vpliv. Zato tako malo zanimanja za delavske strokovne organizacije, zato toliko pomislekov o njej in toliko nedostatkov, kateri preprečujejo sodelovanje. Nobena organizacija ne preživlja toliko neupravičenih in popolnoma neosnovanih sumničenj, pod-tikanj in kritik kot vprav Jugoslovanska strokovna zveza, kar je znak velike važnosti Jugoslovanske strokovne zveze za delavstvo.

Naše bodoče naloge.

Toda zavednost našega članstva in predvsem agilnost in globoka prepričanost o nujni potrebi Jugoslovanske strokovne zveze vas vseh je bila tako velika, da smo srečno prebredli tudi zadnje poslovno leto, katero je bilo eno najtežjih v njeni zgodovini.

Zavedali smo se vsi v polni meri njene velikega poslanstva in šli preko vseh težkoč. Toda bodoče življenje bo zahtevalo od nas še veliko več, predvsem pa skupnosti in absolutne podrejenosti našemu velikemu cilju za moralno in gospodarsko osvoboditev delavstva. Naj nas čas nikdar ne dobi razdvojenih, ampak vedno le tesno združene, ker le kot taki bomo donesli svoj delež k bodočim nalogam vsega delavstva.

Predvsem pa se zavedajmo, da Jugoslovanska strokovna zveza ni le zadeva kakega posameznika pri nas, niti delavstva samega, ampak vprašanje vsega malega človeka, ker je nespravljiva razredna pobornica proti nekrščanskemu kapitalizmu. Skrivnost našega uspeha leži v tem, da nastopamo enotno vsi kot

Občni zbor Jugoslov. strokovne zveze

dne 5. junija 1932

Občni zbori so za organizacije kakor rojstni dnevi za človeka. So mejniki za njih raste, za njih napredek in za njih zrelost.

Občni zbori so razgledne točke, s katerih se meri pogled v preteklost in usmerja delo v bodočnost. V mladih, življenjapolnih organizacijah so občni zbori radi tega važni dogodki.

Jugoslovanska strokovna zveza je tekom svojega delovanja bila priča mnogih občnih zborov, ki so dejansko bili mejniki za delovanje in smer delavskega strokovnega gibanja. Tudi nedeljski občni zbor JSZ je za vse prijatelje in delavce krščanskega socialističnega strokovnega gibanja vesel dogodek: pokazal je vsem, da je delavstvo v organizaciji **trdno sklenjeno**, da zna ceniti moč strnjene delavskih vrst in **enotnost organizacije**, da hoče **dosledno vztrajati** na začrtani poti krščanskega socializma. Občni zbor je pokazal, da si je delavstvo na jasnem, kaka pota vodijo v njegovo bodočnost: da mora brezpogojno vztrajati na svoji dosedanji poti **neodvisnosti** od kogarkoli, da mora ostati kot nosilec gospodarske in npravne preobrazbe pri svojih stremeljenjih **dosledno, brezkompromisno, borbeno**. Občni zbor je pokazal, da vlada jasnost o ciljih in nalogah strokovne organizacije: to smo in to hočemo!

Krščansko socialistično delavstvo je v nedeljo jasno izreklo, da hoče ostati na svoji dosedanji poti kot prvobornik za pravice vsega delovnega ljudstva, da hoče kot nosilec krščanskega socialističnega prapora stati na čelu borbe vsega delovnega ljudstva proti kapitalizmu. Zato ponosno stoji sredi vseh svojih nasprotnikov; polno borbenosti je, ker ve, da je novim idejam mogoče priboriti bodočnost le z dosledno in pogumno vztrajnostjo in z neuklonljivo neustrašnostjo. Vse novo raste počasi: ljudje nove ideje najprej zasmehujejo, potem jih pobijajo in proglašajo za zmotne in pogubne, potem polagoma pa postajajo »samo ob sebi razumljive«. Zato je naloga vseh borcev težka, toda častna!

Potek občnega zbora

Občni zbor je otvoril tov. Srečko Žumer. Pozdravil je vse navzoče delegate in tudi druge tovariše, ki so se udeležili zbora zelo številno. V svojih otvoritvenih besedah je orisal ves težki položaj delavstva, poudaril, da je njegova rešitev le v strumni organizaciji, posebej pa še naglasil velike naloge krščanskega socialističnega pokreta.

Nato so sledila poročila poedinih odbornikov, še prej so pa izvolili verifikacijski odbor, ki je osporil veljavnost dveh poverilnic, dočim ni osporaval glasov dotičnih skupin. Občni zbor je popolnoma odobril stališče verifikacijskega odbora.

Iz poročil funkcionarjev.

a) **Poročilo strokovnega tajnika:** Poglavito delo strokovne organizacije je borba za kruh in borba, da dobi delovno ljudstvo v družbi tisto mesto, ki mu pripada. Zapreke za uspešnost te borbe so: nezavednost delavstva in pa težak gospodarski položaj, ki ga izrabljajo podjetniki v škodo delavstva na vseh poljih.

eden za delavske pravice, da smo eno htenje in ena duša, ki stremi za edinim ciljem: borba za pravice vsega delovnega ljudstva. Skrivnost uspeha pa leži tudi v tem, da to enotnost vseh sodelavcev in našega pokreta **preveva resnična iskrenost, globoko prepričanje**, da je odločna borba proti kapitalizmu nezogiben dokaz našega časa.

Dokler bo hotela biti Jugoslovanska strokovna zveza res delavska organizacija, ki bo v bistvu samo njegova, ne sme in ne more poznati po svojem krščanskem svetovnem nazoru **nikakega kompromisa in niti najmanjše odjenljivosti proti temu največjemu sovražniku reda, miru in pravice, pa naj se njegov vpliv pokaže kjerkoli.** To naj bo naša odkrita izjava ob letošnjem občnem zboru. S tem svojim delom ne bomo koristili sebi in vsemu delavstvu, ampak tudi vsej človeški družbi, ki boleha na popolni neorientiranosti in absolutni nadvladi kapitalizma.

Rudarji preživljajo najhujše dneve. V pretekli poslovni dobi je bilo odpuščenih nadaljnjih 600 rudarjev. Danes je obrat pri TPD zopet skrčen in se dela na teden tri do štiri dni. Intervencije so bile brez uspeha. Ministrstvo za gozdove in rudnike je izdelalo nov osnutek pravilnika za bratovske skladišnice. Pravilnik je sicer precej zadovoljiv, vendar pa so vse strokovne organizacije enotno nastopile proti nekaterim določilom.

Skoraj enako krizo doživlja lesno delavstvo. Nekateri obrati so svoje poslovanje skrčili ali celo ustavili. Ponekod so prišla podjetja v konkurz, tako da še danes ni dobilo delavstvo svojih mezd.

Tudi papirniška stroka je imela hude boje. Združene papirnice v Vevčah so odpustile glavnega obratnega zapnika Karla Pintarja. Ker odpust ni bil v skladu z določili zakona o zaščiti delavcev, se je Karel Pintar pritožil. Spor še ni rešen. Sicer je položaj papirniškega delavstva zaenkrat neizpremenjen, vendar pa mora biti pripravljeno na predstoječe boje.

Usnjarska stroka je v težki krizi. Hud udarec ji je prizadel konkurz tovarne Pollak.

Tekstilno delavstvo je med vsemi delavci najslabše plačano. Organizacija je napravila razne intervencije, da je preprečila težke nakane. V tekstilni industriji se brdiko čuti pomanjkanje deviz za nakup surovin.

Tobačno delavstvo se je borilo za nov delovni starostni pravilnik. Monopolska uprava je ta pravilnik izdelala, toda finančno ministrstvo ni odobrilo kredita, ki bi bil potreben za izvedbo tega pravilnika.

Tobačni upokojeanci so dosegli s pomočjo organizacije prevedbo kronskih pokojnin v dinarske. S tem se je položaj upokojeencev precej izboljšal.

Poročilo kovinarskega tajnika. Med kovinarji so morali izvojevati najtežji boj jeseniški kovinarji. Ta boj pa ni bil težak le radi postopanja podjetja, ampak tudi radi neenotnosti delavskih strokovnih organizacij. Te neenotnosti pa ni zakrivila kršč. soc. skupina, ampak v prvi vrsti socialdemokratska organizacija. Prišlo je tako daleč, da je bilo naši skupini onemogočeno sodelovanje. Hoteli so pač udariti po naši organizaciji, kar jim pa ni uspelo. Delavstvo ve ceniti naše iskreno delovanje za njegov dobrobit, zato naša organizacija raste.

Sklenila se je nova delovna pogodba. Po tej pogodbi je izgubilo delavstvo od 5 do 15%, ponovno še 5%, drva in premog.

V Guštanju morajo naši tovariši prav tako bojovati težke boje na dve plati: s socialdemokrati in podjetjem. Kljub temu borbenost raste.

Kleparji v Ljubljani so imeli preteklo zimo zelo hude boje s podjetniki. Veliko jih je bilo brez dela. Radi tega so ustanovili lastno zadrugo, ki se je pričela prav dobro uvajati.

Kovinarji so postavili obratne zaupnike v 11 obratih. Kovinarska organizacija stoji v dobrih odnosih tudi s kršč. strokovno internacionalo, ki ima svoj sedež v Duisburgu v Nemčiji.

Poročilo načelstvenega tajnika. Preteklo leto organizaciji ni bilo naklonjeno iz razlogov, ki so jih že drugi poudarili. Naša organizacija pa ni dobila prav nobene podpore zlasti v katoliški javnosti. Boriti se je morala sama, kljub temu da je izdal naš knezoškof Gregorij pastirski list, v katerem je opozarjal na potrebo in važnost delavskih strokovnih organizacij. JSZ je iskala stika z vsemi sorodnimi organizacijami v državi in izven države. Ti stiki so se poživili vsepovsod.

V organizaciji se je opazilo, da se ji odteguje s pozitivnim delom mladina. To napako bo treba popraviti. V tem pogledu deluje zgledno mladinski odsek kovinarjev. Zasluži posnemanje od vseh drugih mladinskih organizacij.

Radi gospodarske krize je padel stavež delavstva v primeri z letom 1930-1 za 6%. Z dosledno in vztrajno borbo moramo te izgube nadomestiti in zvišati število članstva tudi preko teh.

Poročilo blagajnika. Blagajnik poudarja, da so za borbo potrebna tudi denarna sredstva. Ker je organizacija

odvisna le od lastnih dohodkov, zato morajo člani točno poravnati članarino in skrbeti za zvišanje števila članov.

Nadzorstvo poroča: JSZ se je v času te krize držala odlično. Posegala je iniciativno na vseh poljih. V mezdni pogajanjih, v eksistenčnem gibanju delavstva itd. Tudi notranje poslovanje je bilo v redu. Zato predlaga absolutorij.

Po poročilih se je razvila debata. Skupina, ki ni zrasla ravno iz delavskih vrst, je očitala vodstvu, da je premalo skrbelo za izrazito katoliško smer gibanja, zlasti, da je v tem pogledu vredna obsodbe »Delavska Pravica«, radi česar da se mora brezpogojno izpremeniti uredništvo. Očitki pa niso bili stvarni radi česar so jih razni govorniki mimo grede zavrnili.

Ker je g. knezoškof želel, da bi se občni zbor JSZ izjavil o okrožnici »Quadragesimo anno«, je razložil p. dr. Angelik Tominec njena bistvena socialna načela in predlagal tozadevno resolucijo, ki jo je občni zbor tudi sprejel.

Po izglasovanju absolutorija staremu odboru so sledile volitve novega odbora. Predloženi sta bili dve listi: lista načelstva JSZ s tov. Srečkom Žumrom na čelu, in opozicijska lista z g. dr. Mihom Krekom na čelu. Pri glasovanju z listki je dobila lista načelstva 71 glasov, opozicijska lista pa 34 glasov. Kakor se je moglo razbrati iz debate, so se za opozicijsko listo izjavile ženske organizacije, oziroma organizacije, v katerih tvorijo večino tovarišice.

Novi odbor obstoji iz sledečih tovarišev:

Načelstvo:

Jože Gostinčar, Srečko Žumer, Jože Rutar, Franc Kordin, Milan Valant, inž. Matija Žumer, Jože Butinar, Jože Modrijan.

Namesniki:

Miro Jeršič, Katarina Zupan, Anton Jež, Franc Gajeta, Maks Vrhovnik, Franc Savenc, Karel Pintar, Jože Vrhovec.

Nadzorstvo:

Franc Žužek, Oskar Schiller, Jakob Križaj, dr. Jože Pokorn, Ivan Silvester, Ivo Božič.

Občni zbor JSZ so pozdravili tudi naši tovariši iz Češkoslovaške in sicer: **Osrednje predstavništvo Čsl. strokovno združenje krščansko socialistično; predsedstvo kršč. socialistične zveze čsl. vojnih poškodovancev in Zveza kršč. socialističnih železniških uslužbencev ČSR.**

V svojih pozdravih bodrilo k združitvi vseh sil in zmožnosti, zlasti v sedanjosti tako težki dobi, za krščanski socializem in lepšo bodočnost delovnega ljudstva, obenem gledajoč s spoštovanjem na naše delo za skupne ideale. Naj se razširja krščansko socialistična misel med obema narodoma!

Resolucije

Občnemu zboru JSZ je načelstvo stavilo več resolucij, katere je sprejel z velikim navdušenjem, dočim je vse k tem resolucijam dodatne odklonil. Resolucije se glase:

I.

Občni zbor JSZ v celoti odobrava sedanjost smer krščanskega socialističnega strokovnega gibanja, ki ima za cilj, da ustvari toliko potrebno duhovno skupnost med člani tega gibanja in doslednost v izvajanju načel. Le iz doslednosti v izvajanju načel more vzkliti med člani tista borbenost, ki jo potrebuje strokovno gibanje. V tem pogledu posebej ugotavlja občni zbor, da vršita »Delavska Pravica« in »Beseda« in polni meri svojo nalogo, in naroča, da jo izvajata tako še nadalje.

II.

Občni zbor JSZ naroča novoizvoljenemu načelstvu, da nujno pripravi gradivo za kongres krščanskih socialistov in da skliče ta kongres čimprej. Dokler pa ne bi bilo to mogoče, pooblašča novoizvoljeno načelstvo, da že sedaj v mejah možnosti zavzame svoje stališče do naj-njih družabnih in gospodarskih vprašanj. Po potrebi mora dati načelstvo priliko, da ta vprašanja pretresejo zastopniki zvez in skupin.

NAROČI BESEDO

III.

Da bo mogoče uspešno delovanje v cilju enotnosti, ugotavlja občni zbor JSZ, da je JSZ matica celotnega krščanskega socialističnega gibanja. Zaradi tega morajo biti tudi ostale veje tega gibanja popolnoma v skladu s smotrom, ki ga ima JSZ. Tozadevne načelne spore rešuje končno veljavno načelstvo JSZ.

IV.

Jugoslovanska strokovna zveza izjavlja javno, da so socialna načela, izražena v papeževih okrožnicah: Rerum novarum in Quadragesimo anno, njena glavna vodilna načela. Istočasno pa tudi izjavlja, da bo vse svoje delo in trud usmerila v ta cilj, da bodo načela prešla tudi v življenje.

V. Socialno zavarovanje.

A.

Občni zbor JSZ ugotavlja, da se je celotno socialno zavarovanje v zadnjem času spričlo odredb močno poslabšalo in da ne odgovarja svojemu namenu. Kljub temu so se prispevki zvišali. Krizo in vse nedostatke socialnega zavarovanja je mogoče rešiti le na ta način: a) Celotno zavarovanje se mora preustrojiti. Ustvariti se morajo dovolj veliki in življenja sposobni samostojni okrožni uradi. b) Na ozemlju vsakega samostojnega okrožnega urada se mora brezpogojno združiti vse socialno zavarovanje, ne da bi se pri tem okrnile pridobljene pravice. c) Osrednji urad za zavarovanje delavcev je nepotreben in naj se odpravi, ker pomeni le obremenitev zavarovanja in bi sedanjí izdatki zanj že sami znatno prispevali za odstranitev krize zavarovanja. d) Nadzorstvo nad nadzorovanjem naj vrši ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v lastnem delokrogu in na lastne stroške. Prispevat mora tudi primeren del za ozdravljenje krize zavarovanja.

B.

Občni zbor JSZ ugotavlja nujno potrebo, da se razširi socialno zavarovanje tudi na poljedelsko delavstvo (kmetijski delavci, viničarji itd.). — Prav tako se mora takoj izvesti za vse delavstvo starostno in onemoglostno zavarovanje obenem z nujno potrebnim zavarovanjem za slučaj brezposelnosti.

C.

Občni zbor JSZ pozivlja merodajne činitelje, da se razširi pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev na vso državo.

* * *

Resolucijam pripadajoče referate bomo objavili v prihodnjih številkah.

XI. redni zbor C. K. D.

Sklepom 31. redne seje odbora CKD z dne 24. maja 1932 sklicujemo XI. redni zbor Centrale Krekovi družin za nedeljo dne 19. junija 1932 ob 9 dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22. Dnevni red: 1. Branje zapisnika zadnjega zbora CKD. 2. Poročilo odbora: a) tajnika, b) blagajnika, c) starešine. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitve: a) odbora, b) nadzorstva. 5. Borčevstvo — enotni organizacijski sistem CKD. 6. Slučajnosti.

§ 11. centralnih pravil določa: »Na zboru imajo družine po toliko zastopnikov, kolikorokrat po 20 članov imajo, najmanj pa enega. Ulomki se ne štejejo. Eno družino more zastopati tudi en sam delegat z več glasovi. Zastopnik oz. delegat mora biti član Krekove družine, ki jo zastopa, in mora imeti od nje pravilno pismeno pooblastilo.«

Vsaka Krekova družina naj izda vsakemu delegatu pismeno pooblastilo, na katerem mora biti razvidno tudi njegovo ime. Imena zastopnikov sporočite Centrali že vnaprej, vsaj do 18. junija t. l. Število delegatov se določi na podlagi poslanih mesečnih statistike (poročila), zato naj vsaka družina oz. sekcija pošlje vse statistike. Sv. maše naj se udeleži vsak delegat še pred zborom.

Ljubljana, dne 27. maja 1932.

Joško Rozman, s. r., starešina.
Matie Koprivec, s. r., tajnik.

Doma in po svetu

Narodna skupščina se je sestala k zasedanju. Rešiti ima več zakonov, ki so deloma že v veljavi, deloma pa se še pripravljajo.

Nova trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo je stopila te dni v veljavo.

Evharističen kongres se je vršil te dni v Sarajevu. Udeležba katoliškega ljudstva iz vse države je bila zelo velika.

★

Novo nemško vladno je sestavil bivši poslanec centroma von Papen iz samih baronov in plemenitašev. Vlada v parlamentu seveda nima zaslombe in ga bo razpustila. Volitve se bodo vršile 31. julija. Poročajo tudi, da namerava ta vlada pruskim junkerjem zopet dovoliti fašistične napadalne čete in pripraviti vrnitev nemškemu cesarju. Vse zmerne meščanske in levičarske stranke so napovedale vladi najhujšo opozicijo. Do take vlade je prišlo po nasvetih in prizadevanju generalov, zlasti sedanjega vojnega ministra generala von Schleicherja, ki bojda prav za prav to vladno vodi. — Kanceler von Papen je večinski delničar dnevnika »Germania«, ki je bil dosedaj glavno glasilo katoliškega centroma. — V Mecklenburgu so bile volitve v deželni zbor. Hitlerjevi fašisti so narasli od 2 na 29 poslancev in s tem dosegli absolutno večino. Vse ostale stranke, zlasti socialni demokratje, so uničene.

Francosko vladno je sestavil radikal Herriot samo iz pristašev svoje stranke. V parlamentu ga bodo podpirale levičarske meščanske skupine in socialisti. Torej tudi socialisti so postali čisto meščanska stranka. Ostalo proletarsko gibanje pa je v Franciji zelo šibko. Izgleda, da se z novo vladno politična smer ne

bo nič izpremenila in da bo ostalo vse pri starem, tako da bo še naprej dejanski gospodar države — kapital.

Romunska vlada prof. Jorge je zadnji teden odstopila, ker je kralj javno izjavil, da ji ne zaupa več. Vlada je pripeljala državo tako daleč, da uradniki že več mesecev niso dobili plač. Kralj je pozval domov londonskega poslanika Titulesca, ki naj bi sestavil vladno iz vseh strank. To pa ni uspelo. Titulescu se je vrnil, vlado, ki bo izvedla volitve, pa je sestavil eden izmed voditeljev kmečke stranke, Vajda Vojvod.

Na Grškem je sestavil novo vladno zopet stari Venizelos, ki ima tudi v parlamentu večino. Dežela se je precej pomirila in vlada ima nalog, da izda ukrepe v zaščito gospodarstva ter sredi avgusta izvede volitve.

V južnoameriški državi Čile je vojaštvo napravilo državen prevrat. Kakor izjavljajo, hočejo uvesti sovjetski Rusiji podoben družaben in gospodarski red.

Atentat na Mussolinija so preprečili v Rimu s tem, da so prijeli atentatorja, ki je čakal na »duceja« pred vladno palačo.

Svetovno gospodarsko konferenco pripravlja angleška vlada. Amerika je že dala svoj pristanek in predlagala, da se povabi tudi Rusija. Veliko vprašanje je, če bo do te konference res prišlo in če bo imela kak uspeh. Kajti skleniti bi se moral gospodarski mir med vojujočimi se interesnimi skupinami svetovnega kapitala. Ni pa gotovo, ali je še mogoče ta boj danes ustaviti in če ne gremo z gotovostjo v popoln propad sedanjega gospodarskega in družabnega reda.

Občni zbor glavne bratovske skladnice

V torek 7. t. m. se je vršila v Ljubljani, v dvorani Delavske zbornice skupščina glavne brat. skladnice, dočim je bila predkonferenca delavskih delegatov v istem prostoru v ponedeljek 6. t. m. ob 2 popoldne.

Iz poročila glavnega upravnega odbora je razvidno sledeče:

1. Koncem 1. 1931 je bilo pri boln. blagajni zavarovanih 12.100 članov. Vsega premoženja so izkazovale boln. blagajne 19 milijonov Din. Manjpravnih članov je bilo vsega 621.

2. V nezgodni blagajni je nastal primanjkljaj, za kar je nastala potreba, zvišati prispevke. To zvišanje pade v breme podjetnikov.

3. Pokojninska blagajna je zaradi vednega prirastka upokojencev na eni strani in znižanja števila akt. članstva na drugi strani prišla v težak finančni položaj, kar je glavni vzrok za zvišanje prispevkov. Upokojencev je bilo koncem lanskega leta okoli 1600, a sedaj je na-

rastlo število že preko 1700. — Medtem, ko so bili dosedaj prispevki za pokoj. blagajno pri nekaterih krajevnih bratovskih skladnicah različni, je glavna skupščina z večino glasov sprejela predlog, da se prispevki za pokojninsko zavarovanje izenačijo.

Iz poročila je tudi razvidno, da je banska uprava stavila v proračun 1.000.000 dinarjev kot podporo pokoj. blagajni, toda nadrejena oblast je odobrila le 500.000 dinarjev. — V osrednjem skladu boln. blagajne je bilo koncem 1. 1931 856.445 dinarjev. — Brezposelni fond je imel koncem leta 1931 360.000 Din gotovine. — Za priključitev brezposelnega zavarovanja k javni borzi dela je bilo 20%, proti priključitvi pa 80% zavarovancev.

Važno je bilo tudi poročilo o anketi v Beogradu, tiče se osnutka novega pravilnika o brat. skladnicah. To pa Del. Pravica še itak podrobneje obdeluje.

(Dalje.)

Jugoslovanska strokovna zveza

Rudarji

Huda jama. Ker je bil v nedeljo 5. junija občni zbor Jug. strok. zveze v Ljubljani, je šlo več naših tovarišev tja, bo redni sestanek članov 12. junija po prvi maši. Sestanek bo v društveni dvorani v Laškem in se ga gotovo udeležite. — Odbor.

Tekstilno delavstvo

Kočevje. Strokovna skupina v Kočevju vabi vse delavce in delavke iz stare Tekstilane na strokovni sestanek delavstva, ki bo dne 12. t. m. ob 11 dopoldne v pivovarni Union. Radi važnosti sestanka je udeležba za člane obvezna. Nečlani so prijazno vabljeni. Na sestanku govori zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze. Zato pričakujemo, da nihče ne bo izostal. — Delavci in delavke! Le v združenju in organiziranju je naša moč! Če bomo dobro držali skupaj, bomo mnogo pomenili in bomo močni, so odločevali bomo povsod. Razbiti in razcepljeni pa se bomo lovili za vabami ljudi, ki jih nastavljajo kapitalisti. Zato pa delajmo na to, da bomo čim bolj povezani skupaj, da nas nihče ne bo mogel ločiti. Kdor hoče dobro organizaciji in sebi ter vsem, mora biti organiziran! Kdor še ni član, mora v organizacijo! Sadove prinaša le solidarna borba. Na

sestanku se bomo pomenili še kaj več. — Odbor.

Kovinarji

Jesenice. Iz poročila, ki ga je odbor »Prehranjevalne akcije« skupine kovinarjev JSZ na Jesenicah v prepisu predložil »Aprovizacijskemu odboru« mestne občine na Jesenicah, moremo posneti, da se je razdelilo podpor v denarju, za mleko in v naturalijah sledeče:

Pri razdelitvi prvih podpor, ki so se delile 10. aprila t. l. in so dobili samci po 50 Din, oženjeni do 5 čl. družine 60 Din, z nad 5 čl. družine 70 Din, se je razdelilo 16.200 Din.

Pri drugi razdelitvi podpor, ki so se delile 12. maja t. l. po istem ključu, pa se je razdelilo 5840 Din. Na račun te akcije je prejelo 62 članov mleko, in sicer so dobili v skupnem iznosu 990 in pol litra, kar znaša 3881 Din. Nekaj članov mleko še prejema. Skupaj se je tedaj razdelilo podpor v denarju in mleku za 25.921 Din.

Poleg tega so se razdelile tudi prejete naturalije. Te so bile razdeljene med 81 članov, ki so prejeli 77 kg koruzne in 52 kg ajdove moke, 425 kg krompirja, 15 kg fižola in 150 kom. kolinske cikoriije.

Čitaj „Delavsko Pravico“!

Iz neorganiziranih rajonov

Fram. V Framu, kot dokaj razvitem industrijskem kraju, še večini podjetnikov niso znani predpisi §§ 6 in 10 Zakona o zaščiti delavcev. Vse pa po krivdi nezavednih delavcev samih. Par posameznikov pa tudi ni v stanu upreti se krivicam, ki se gode vsem enako. Zadnji čas pa grozi še nova nepravilna. Mlinski podjetniki namreč niso plačali nekih taks, pa se jim preti z rubežnijo od strani privilegirane izvozne družbe. Kot odgovor na to mislijo prizadeti enostavno ustaviti svoje obrate, delavce pa postaviti na cesto. Že pred mesecem je poročal neki mlinski strokovni list, da je na Hrvaškem ustavljenih nekako 1600 mlinskih obratov, delavce so pa seve odpustili.

Takšen nastop ni v korist naroda, še manj pa države. Zato vabimo vse delavce po mlinih naše banovine, da se nemudoma organizirajo pri Jugoslovanski strokovni od-

nosno pri njenih zvezah in skupinah in to: v okolici Ljubljane v Ljubljani, Delavska zbornica I. nadstr., v Celju tik podružnice borze dela, a oni iz področja Mariborske ekspoziture J. S. Z. pa v prostorih iste, ki ima poslovne prostore v palači OUZD, Sodna ulica 9, III. nadstr. Ako pa je kateri tovariš mnenja, da navedena organizacija iz kakršnegakoli razloga ni za njega, potem si pa naj povsod v prej imenovanih mestih poišče njemu primerno organizacijo, ki mu bo gotovo prožila roko. Nobeden naj pa ne ostane neorganiziran, ker bi pač bil izdajalec naših zakonitih pravic. Kajti le v skupnosti bomo mogli dopovedati na pristojnih mestih, da se ne pustimo izigravati. Nam ni mar, če zaškrbijo z zobmi tisti, ki so v škodo države in delavstva napravili težke milijone, in ne gre, da bi morali mi za nje odgovarjati v obliki brezposelnosti. Vse čitatelje »Delavske Pravice« v naši banovini pa prosimo, da dajo ta poziv čitati mlinskim delavcem v bližnji okolici. — Organiziran mlinski delavec.

Novi rudarski pravilnik

(Konec.)

Težjega značaja pa so spremembe pri bolniškem zavarovanju. Tu je pogažen važen princip. Do sedaj smo imeli v materialnem oziru bolniško in nezgodno zavarovanje rudarjev v glavnem izenačeno s splošnim zavarovanjem. V resnici tudi ni nikake stvarne potrebe, da bi bili predpisi za ti dve vrsti zavarovanja rudarjev drugačni kakor za ostalo delavstvo. Zato smo mnenja, da bi lahko celo poglavje, ki govori o bolniških in nezgodnih dajatvah iz novega osnutka pravilnika izostalo in nadomestilo z enim samim členom, da se vse dajatve ravna po tozadevnih predpisih splošnega zavarovanja in da ne smejo biti v nobenem slučaju nižje. Materialno stanje bolniških oddelkov bratovskih skladnic je na področju Slovenije zelo dobro. Rezerve presegajo velike, v ta namen določene zneske. Med tem ko znaša celotni bolniški prispevek bratovskih skladnic v Sloveniji okrog 11 milijonov, presegajo rezerve 19 milijonov dinarjev. Sedanji bolniški prispevki znašajo 6% kategorijskega zaslužka. Novi prispevki pa so določeni od 4 do 8% faktičnih zaslužkov, ki je znatno višje od kategorijskih.

Zastopstvo delojemalcev, zlasti zastopniki iz Slovenije, so pri podrobnih razpravi predloženega osnutka stavili mnogo izpreminjavalnih oziroma dopolnilnih predlogov, ki naj služijo v korist delavcem zavarovancem, kakor tudi zavarovanju samemu kot takemu. Iznešeni predlogi so našli s strani oblasti kakor tudi s strani zastopnikov delodajalcev

uvaževanje in ni bilo nikakega večjega odpora, marveč je razprava potekla v zelo lepem soglasju. Seveda je pri tem treba omeniti, da ta konferenca ni imela odločujoče moči, ampak samo zaslišanje interesentov. V kolikor pa bo ministristvo uvaževalo predloge pri končni redakciji, pa ne vemo. Naj navedemo nekaj glavnih predlogov, ki so bili iznešeni s strani zastopnikov delavstva.

1. Bolniške dajatve naj ostanejo neokrnjene, brezpogojno pa morajo dosežati to, kar predvideva zakon o zavarovanju delavcev.

2. Za določevanje pokojnin in nezgodnih rent naj velja kategorijski zaslužek. Za bolniško zavarovanje pa naj se uvedejo razredi kot pri OUZD.

3. Službena doba za dosego pokojnine naj se določi 30 let ali 60 let starosti.

4. Dvotretjinska večina delojemalcev v upravi bratovskih skladnic v skrajnem slučaju čista pariteta.

5. Za volitve delegatov v vsa zastopstva bratovskih skladnic naj se uvede proporcni sistem.

Slednji predlog je bil odvržen, ker so proti njemu nastopili slovenski in hrvatski socialni demokratje, ker hočejo obdržati sedanji večinski sistem.

Novi pravilnik brez dvoma ne bo še tako hitro uveljavljen, ker ga čaka še dolga pot skozi ministristvo za šume in rude na ministrski svet, ker je na njem interesirana tudi država.

Čitaj „BESEDO“!

WALLET EXPRESS

Vašo

moško.
damsko
garderobo
zlika.
kemično čisti
najceneje le

WALLET EXPRESS

Šmartinska cesta 24/II.
(kavarna „Viadukt“)
LJUBLJANA

Sprejema se tudi v trafikah:
Florjanska ul. 12, Marijin trg 6
in v shrambi gostilne Figovec,
Dunajska cesta, dvorišče.

Naznanilo!

Cenj. občinstvu v okolici
SV. KRIŠTOFA
naznanjam, da sem si uredil v hiši gospoda Peterce

mesnico

Postregel bom z govejim, prešičjim in telečjim mesom prvovrstne kvalitete, kakor tudi z raznimi mesnimi izdelki. — Za obilen obisk se toplo priporoča

Zevnik Janko

Dunajska c. 41, Ljubljana

OSTANKE
?

O SEVEDA, A SAMO ŠE

97
volnenih ostankov

105
svilenih ostankov

117 m
svile lepih vzorcev à

248 m Din 9'50
blaga za zastore, širine
120 cm à Din 16'—
" 22'—
" 27'—

ZATO PRIDITE IN POGLEJTE

F. KS. SOUVAN

Ljubljana - Mestni trg 24

V toplih poletnih dnevih

se počutite vedno sveži in razpoloženi, ako nosite našo lahko in udobno letno obutev

39.-

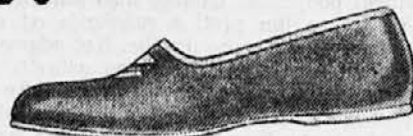

Vel. 19-26

Vrsta 4441-05

Za deklice zračni in lahki platneni polčevlji okusne oblike z gumijastim podplatom in peto.

29.-

Vrsta 1805-61

Naši gumijasti kopalni čevlji Vas najbolj varujejo, če hodite po razžarjenem pesku in ostrem kamnu. Zelo lahki so in udobni. Pri plavanju Vas ne ovirajo.

49.-

Vrsta 4435-37

Otroški platneni čevlji v sivi barvi z gumijastim prožnim podplatom. Praktični za vsakdanjo nošnjo.

69.-

Vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivega platna z zaponko in prožnim gumijastim podplatom in nizko peto. Za malo denarja veliko zadovoljstvo.

V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH KUPITE DOBRE IN CENENE NOGAVICE, MOSKE ZA DIN 7.—, ŽENSKE ZA DIN 25.—, 9.—.

Tudi kmečki delavci v naše vrste

Nekaj misli za zaupnike in odbor-nike JSZ pri skupinah. Pri večini skupin se je gledalo samo na industrijsko delavstvo, na kmečko delavstvo, posebno na hlapce in dekleta po večjih posestvih pa čisto nič. Poglejmo ubogega hlapca, od zore tja v trdo noč se peha in trudi ter gara in dela za svojega gospodarja, a zvečer pride domov ves moker in premražen, pa na mnogih

Čevlji PENIK

so najboljši in najcenejši. Posebno delavski čevlji se priporočajo.

Kolodvorska ulica št. 35 - Ljubljana

Kdor želi imeti prvovrstno bodisi slovensko, nemško ali kromatično harmoniko, naj se obrne na tvrdko

DRAGO JANC LJUBLJANA

BOHORIČEVA ULICA 9

izdelovalec harmonik

kateri jamči za vsako pri njem izgotovljeno harmoniko 2 leti. Na zalogi ima vse dele in glasove za harmonike. V Vašem interesu je, da se pred nakupom obrnete na gornjo tvrdko in priložite znamko za odgovor

kraji nima niti toliko prostora, da bi si svojo premočeno obleko posušil. V hlevu spi na trdi slami in tam si greje svoje otrple ude in premišljuje svoje grenko življenje.

Pravijo, da so pijanci. Kdo je kriv? Vso nedeljo ne more biti v hlevu, a drugam nima in tako gre v krčmo. Ko se enkrat tega privadi, ne more več opustiti. Več takih siromakov mi je reklo: »Kaj hočete! V hlevu ne morem biti ves dan, hrana takšna, da se Bogu smili in tako grem v družino in ko sem malo pijan, se mi ne mudi domov.« Ko bi se takega začelo malo prigovarjati in mu lepo razkazovati nesrečno življenje, bi se gotovo dal organizirati.

Ko bi bilo nekaj organiziranih, bi se tudi tukaj na tem polju dalo nekaj urediti. Tudi gospodarji bi morali spoznati, da je posel človek in da ima tudi on včasih rad kaj malo boljšega na mizi, ne samo sok in zopet sok, gospodar pa gre v kamro in tam dobi posebej. Stari ljudje so rekli: »Skupaj delamo in skupaj bomo jedli.«

O, kje so sedaj ti časi! Potem pa tarnajo, ne dobimo poslov, kdo je pa temu kriv? Sami! Bodite pravični do svojih poslov in tudi posli se bodo rajši držali na deželi nego v mestu. Zatorej tudi kmečki delavci, posebno hlapci — vsi v naše organizacije, da si v skupnosti priborimo človeka vredno življenje.

Zaupniki v skupinah tudi ven med kmečke delavce, posebno med hlapce in dekleta, in jih pridno pridobivajte v naše vrste, ker le v skupnosti je moč!

Z izleta. Gospod, ki je zavzemal v družbi zelo visok položaj, je napravil izlet na deželo. Ko občuduje in uživa božjo naravo in zapazi, da drvi proti njemu splašen bik, jo udere urnih krač v vas, tam pa v najbližjo pekarno. Gospodarju se pa opraviči takole: »Oprostite, splašen bik prihaja.«

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE, prej K.T.D.

LJUBLJANA

KOPITARJEVA UL. 6/II

Črtnica in tvornica poslovnih knjig - Stalna velika zaloga vsakovrstnih saldakonti, štrac, journalov i. dr. lastnega izdelka

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 480.000.000 Din.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vse naložbe obrestuje kar najbolj ugodno.

Posojila se dovoljujejo na posestva, menice in vrednostne papirje kar najceneje.

Za male trgovce in obrtnike ima posebno kreditno društvo. Za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8 do 12 in pol.

Hermann Suderman:

GOSPA SKRB

Roman

Ob enajstih je prišel zdravnik in izjavil, da bo ostal pri bolniku do prihodnjega jutra. Vse si je bil že tako uredil, saj je bil star hišni prijatelj in je spadal med svate. Medtem naj bi brzojavili po postrežnico.

»Ali bi ne smela jaz z ostati pri njem?« je vprašala Elsbeth.

»Če morete!« je odgovoril začudeno.

»Morem,« je odvrnila z zagonetnim smehljajem.

Tete so znova trkale. »Usmili se nas, dete!« so rjule skozi ključavnico, »moraš se obleči, moraš na občino. Župnik je prišel.«

»Lahko kar gre!« je odgovorila.

Zunaj se je začulo mrmranje, tudi ženin je pomagal z nasveti.

»Kaj nameravate, dete?« je vprašal sivi zdravnik in ji vprašujoče pogledal v oči. Zgrudila se je jokaje na kolena pred posteljo, prijela Pavlovo roko, ki je mrtvo visela s postelje in jo pritiskala na oči in na usta.

»Je to vaša trdna volja?« je vprašal stari mož. Prikimala je.

»In če bo umrl?«

»Ne bo umrl,« je dejala, »ne sme umreti!«

Zdravnik se je žalostno nasmehnil. »Dobro,« je rekel potem, »ostanite nekaj časa pri njem in vsaki dve minuti menjajte obkladke. Jaz jih bom pa ta čas pomiril.«

Takoj nato je začela, kako je pripeljal mimo voz in zapustil dvorišče. Uro pozneje je stopil zdravnik znova v sobo. »Hiša bo kmalu prazna, slovesnosti so odložili.«

»Odložili?« je vprašala zaskrbljeno — — —

Stari mož jo je pogledal in zmajal z glavo.

Človeško srce se mu je kazalo vsak dan v novih ugankah. — — — — —

Bolnik je tedne in tedne visel med življenjem in smrtjo.

Elsbeth se je komaj ganila od njegove postelje, ni ne jedla ne spala, vse njeno življenje je bilo prešlo v skrb za dragega.

Stari jo je pustil. »Ona ga mora ozdraviti, da ga bom jaz lahko vprašal,« je govoril.

Veseli bratranec je začel slutiti, da njegov položaj nikakor ni zavidanja vreden, in ko si je dal od strica plačati vse dolgove, je izginil s Helenentalo.

Truplo starega Meyhöferja sta pa dvojčki že dan po požaru odpeljali s seboj. Njegova zagonetna smrt je izzvala veliko pozornost, listi v glavnem mestu so poročali o tem, in v smrti mu je bilo dano, česar vse življenje ni dosegel, namreč, da bi videl, kako ga slave kot junaka.

V ozadju so pa sodišča čakala, da bi Pavel ozdravel.

22.

Branitelj je končal. Po širni porotni dvorani se je lilo mrmranje, stojišča so strmela od nagnjenih glav.

Če ne bo obtoženec z nepremišljeno besedo pokvaril učinka, ki ga je imel sijajni govor, potem je rešen.

Odgovor državnega pravdnika je izzvenel, ne da bi ga kdo slišal.

In zdaj so zazveneli naočniki in kukala. Oči vseh so se obrnile na bledega, skromno oblečenega moža, ki je sedel prav na tisti klopi ubogih grešnikov, kot je pred osmimi leti sedel zahrbtni hlapec.

Predsednik je vprašal, če ima obtoženec še kaj dostaviti, da bolj učvrsti svojo nedolžnost.

»Tiho, tiho,« je mrmraje letelo po dvorani.

A Pavel se je dvignil in govoril. Najprej nalahno in zastajaje, potem pa od hipa do hipa odločneje:

»Od srca mi je žal, da je moral biti trud, ki si ga je pravni svetnik zastavil, da bi me rešil, zastoj. A jaz nisem pri dejanju tako nedolžen, kot me opisuje on.«

Sodniki so se spogledali. »Kaj je to? — Proti samemu sebi hoče govoriti?«

»Dejal je, da sem bil iz strahu skoraj čisto brez zavesti. Da sem ravnal v nekaki blaznosti, ki me je tisti hip delala nepreračunljivega. — To pa ni tako.«

»Vrat si bo zlomil,« je zvenelo med poslušalci.

»Vse svoje življenje sem živel boječe in stisnjeno in sem menil, da ne morem nikomur pogledati v oči, čeprav nisem imel vendar ničesar skrivati; če se bom pa še to pot obnašal bojazljivo, mislim, da bom to mogel še manj kot dozdej, zakaj zdaj bom imel tudi dovolj razloga, da se bom bal. — Gospod pravni svetnik je tudi moje prejšnje življenje slikal kot vzor vseh čednosti. A temu ni bilo tako. Manjkalo mi je dostojanstvo in samozavest — preveč sem si odpustil napram ljudem in napram sebi. In to me je vedno žrlo, čeprav nisem mogel nikoli priti v tem na jasno. Preveč me je težilo, da bi mogel kdaj prosto zadihati, kakor mora dihati človek, če noče otopeti in shirati.«

To dejanje pa me je oprostilo in mi podarilo tisto, česar tako dolgo nisem imel, bilo mi je v veliko srečo; in jaz naj bi bil tako nevaležen, da bi ga danes zatajil? — Ne, tega ne bom storil. Lahko me zaprete, dokler hočete, tisti čas bom že prebil in potem začel novo življenje. — In tako moram izjaviti: svoje premoženje in imetje sem zažgal v popolni zavesti, nikdar nisem bil tako jasen kakor tedaj, ko sem izlil petrolej iz ročke na svoje žito, in če bi danes prišel v isti položaj, Bog ve, da bi storil prav tako. — — — Zakaj pa tudi ne? Kar sem uničil, je bilo delo mojih rok — v dolgih letih sem ga ustvaril s trdim delom svojih rok in sem storil z njim lahko, kar sem hotel.